

CİNSEL TACİZ SUÇU (TCK. m.105)^(*)

Prof. Dr. Mehmet Emin ARTUK^{1**}

ABSTRACT

The crime of sexual harassment not regulated in the 765 no. Turkish Penal Code was regulated first time in the art. 317 of draft Turkish Penal Code. In mentioned article, this crime was regulated not as separate crime but qualitative status of the crime of molestation. This crime in the art. 105 of the new Turkish Penal Code counters the crime of molestation in the article 421 of 765 no. Turkish Penal Code. The age of victim is important to execute the article. If the victim is over 18 years old, art. 102 must be executed, but if the victim is under 18 years old, art.103 must be executed. The victim and perpetrator can be different sex or same sex. It is not important that whether or not these person are married or single. The legislator doesn't determine acts of crime and the crime is not determined. Any act that executed against one person for the purpose of sexual can be evaluated as crime (if it is not evaluated within art. 102 and 103 of Turkish Penal Code). The mentioned acts must be executed the purpose of sexual. The aggravated circumstances are regulated in the second sub-article. 19.6.2005 dated and 5377 no. Law made an amendment to this sub-article and made this article conformity with first sub-article. The regulatin type of this crime is suitable in terms of crime policy. Nevertheless it is deficiency that the mobbing, sexual in the work place is not regulated in Turkish Penal Code.

Key words: harassment, sexual harassment, molestation, mobbing, sexual aggression.

---

^(*) Bu makale; 28 Mart 2006 tarihinde Marmara Üniversitesi Haydarpaşa Kampusunda düzenlenen “İşyerinde Psikolojik Taciz (Mobbing) ve Cinsel Taciz” konulu konferansta sunduğumuz tebliğ metni esas alınarak hazırlanmıştır.

^{1**)} *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Usul Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.*

1- GENEL AÇIKLAMALAR

Cinsel taciz suçu, 5237 sayılı TCK.'nun İkinci Kitabının “Kişilere Karşı Suçlar” isimli ikinci kısmının, “Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar” başlıklı altıncı bölümünde 105 inci maddede düzenlenmiştir. Burada; “(1) Bir kimseyi cinsel amaçlı olarak taciz eden kişi hakkında, mağdurun şikâyeti üzerine, üç aydan iki yıla kadar hapis cezasına veya adlî para cezasına hükmolunur.

(2) Bu fiiller; hiyerarşi, hizmet veya eğitim ve öğretim ilişkisinden ya da aile içi ilişkiden kaynaklanan nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle ya da aynı işyerinde çalışmanın sağladığı kolaylıktan yararlanılarak işlendiği takdirde, yukarıdaki fıkraya göre verilecek ceza yarı oranında artırılır. Bu fiil nedeniyle mağdur; işi bırakmak, okuldan veya ailesinden ayrılmak zorunda kalmış ise, verilecek ceza bir yıldan az olamaz” denilmektedir. Maddenin 2. fıkrası 29.06.2005 tarih ve 5377 sayılı kanunla değiştirilerek bugünkü halini almıştır.

Cinsel taciz suçunun karşılığını, 765 sayılı eski TCK.'nun 421 inci maddesindeki “söz atma ve sarkıntılık suçu” oluşturmaktadır. Bu itibarla cinsel taciz içeren davranışlar ani olabileceği gibi, devamlılık da arz edebilir². Ancak 105 inci maddede yer alan cinsel taciz suçunun 421 inci maddede düzenlenen fiili sarkıntılık (vücuda temas) şeklinde gerçekleşmemesi gerekir. Aksi takdirde eylem 102/1 (cinsel saldırı) ve 103/1 (cinsel istismar) inci maddeler kapsamında değerlendirilecektir. Örneğin yolda yürüyen bir kimseye şehvi amaçla bir şeyler söylenmesi, söz atılması ve bu kimsenin takip edilerek söz atmaya devam edilmesi, bıyık bükülmesi, el kol hareketlerinde bulunulması 105 inci madde kapsamında değerlendirilecektir. Bu bakımdan 105 inci maddenin sadece 765 sayılı TCK. anlamında söz atma suçunun karşılığını oluşturmadığını, aynı zamanda bazı durumlarda sarkıntılık teşkil eden fiillerin de bu kapsamda değerlendirilmesi gerektiğini belirtmeliyiz³. Buna karşılık mağdurun yanağının okşanması, yanağından bir kez öpülmesi, vücudun cinsel amacı ifade eden veya hatırlanan biçimde ellenmesi fiili sarkıntılık olarak kabul edilmekle birlikte, bu eylemler 5237 sayılı TCK. anlamında cinsel taciz olarak nitelendirilemez⁴.

---

² **Yenidünya, A. Caner**, “5237 sayılı Yeni Türk Ceza Kanunu’nda Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar”, Legal Hukuk Dergisi, Yıl:3, Sayı:33, Eylül 2005, İstanbul, s. 3310. Doktrinde taciz kavramının bünyesinde iki veya daha fazla eylemi barındırdığı, böylece suçun sadece süreklilik arz eden cinsel davranışlarla işlenebileceği ileri sürülmüştür. Bkz. **Malkoç, İsmail**, Açıklamalı Yeni Türk Ceza Kanunu, Birinci Cilt, Ankara 2005, s.440, 441.

³ **Yenidünya**, s.3311; **Artuk, Mehmet Emin-Gökçen, Ahmet-Yenidünya, A.Caner**, 5237 sayılı Kanuna göre hazırlanmış Ceza Hukuku Özel Hükümler, Yeniden Gözden Geçirilmiş 6. Baskı, Ankara 2005, s.66-67.

⁴ Krz. **Malkoç, İsmail**, Genel Adap ve Aile Düzenine Karşı Cürümler, Ankara 2001, s.235; Yargıtay 765 sayılı TCK döneminde “mağdurenin külotuna, kalçasına el atma”, “mağdurenin omzuna sarılma” şeklinde gerçekleşen fiilleri sarkıntılık olarak

Cinsel tacizin yanı sıra işyerinde psikolojik taciz (mobbing) fiilleri – örneğin, işverenin ya da iş arkadaşlarının sevmemesi gibi nedenlerle işyerindeki görüşmelerden sistemli biçimde dışlanma ya da benzer nedenlerle kendisine mesleki ünvanına uygun görevler verilmeme– Türk Ceza Kanununda yaptırım altına alınmamış olmakla beraber, bu fiiller gerek uluslararası sözleşmeler gerek ulusal yasalar tarafından düzenlenmiştir. Nitekim Avrupa Konseyi 1996 tarihli “Gözden Geçirilmiş Avrupa Şartı”nın 26 ncı maddesinin 2 nci fıkrası açıkça işyerinde insan onurunun korunması hakkını tanımakta ve üye devletleri bu konudaki duyarlılığı geliştirme, bilgilendirme ve önlemeye davet etmektedir. Gözden Geçirilmiş Avrupa Şartını imzalayan Türkiye, henüz bu şartı onaylamadığından yukarıdaki hüküm iç hukukumuzda dahil edilemez. Ulusal hukuklarda da örneğin Fransız hukukunda iş ve ceza kanunlarında cinsel taciz dışında psikolojik taciz olgusuna ayrıntılı bir biçimde yer verilmiştir⁵. Nitekim 17.01.2002 tarihli kanun (Kanun no:2002/73, R.G.:18.01.2002) Fransız Ceza Kanununa bir madde ekleyerek psikolojik tacizi yaptırım altına almıştır. Kanunun 222-33-2. maddesine göre; “mükerrer söz ve davranışlar şeklinde gerçekleştirdiği taciz eylemi ile haklara ve onura saldırıda bulunan, bedensel ve zihinsel sağlığı tahrip eden ya da mesleki geleceğin karartılması suretiyle çalışma koşullarının bozulması sonucunu doğuran, bir sene hürriyeti bağlayıcı cezaya ve 15.000 euro para cezasına mahkum edilir”.

Türk Ceza Kanununda ise psikolojik taciz fiillerini yaptırım altına alan herhangi bir hükme rastlanmamaktadır. Buna karşılık 4857 sayılı İş Kanununun 18 vd., 24/II-(d) ve 25/II-(c) ve Medeni Kanunun 23, 24 ve 25 inci maddelerinde bu husus dolaylı olarak düzenlenmiştir. Bu konuda Borçlar Kanunu tasarisının 421vd. maddelerinde ise, işçilerin kişiliğinin korunmasına yönelik bir takım hükümlere yer verilmiştir.

Çalışmamızın konusunu 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan cinsel taciz suçu oluşturduğundan, psikolojik taciz konusuna çalışmada değinilmeyecektir.

2- MUKAYESELİ HUKUK

Mukayeseli Hukukta cinsel taciz fiillerini düzenleyen kanunlara rastlanmaktadır. Örneğin, 1994 tarihli Fransız Ceza Kanununun 222-33 maddesine göre, “Görevinin verdiği yetkiyi kötüye kullanarak emir, tehdit veya cebir ile cinsel çıkar sağlamak amacıyla başkasını rahatsız eden kişi bir sene hapis

---

değerlendirmiştir. Yargıtayın bu yöndeki kararları için bakınız. **Artuk, Mehmet Emin**, Cinsel Taciz ve Ceza Hukuku, in: Prof. Dr. Yılmaz Günel'a armağan, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, C:49, Haziran-Aralık 1994, No:3-4; s.31-50,42 dipnot 45.

⁵ **Güzel Ali**, in: **Tınaz, Pınar**, İşyerinde Psikolojik Taciz (mobbing), İstanbul 2006 adli eserde yer alan önsöz, s.xi vd.

ve yüzbin frank para cezasıyla cezalandırılır⁶. 17.01.2002 tarihinde ise, “cinsel amaçlı başkalarını taciz eylemi bir sene hapis ve 15.000 euro para cezasıyla cezalandırılır” şeklinde maddeye ekleme yapılmıştır.

23.11.1995 İspanyol Ceza Kanunu’nun 31.12.2001 şeklinin “Cinsel Taciz” başlıklı 184/1. maddesinde⁷, “İş, eğitim veya hizmet ilişkisi çerçevesinde devamlılık arzeden veya itiyat haline gelmiş bir biçimde kendisi veya üçüncü bir kimse için cinsel talepte bulunan ve bu davranışı ile mağdurun objektif ve ağır bir şekilde korkmasına, düşmanca hisler beslemesine veya küçük düşürülmesine yol açan, cinsel taciz fiilinin faili olarak hürriyeti bağlayıcı ceza veya para cezası ile cezalandırılır” denilmektedir. Maddenin 2 nci fıkrası, “Cinsel taciz fiilini, hizmet eğitim veya hiyerarşik ilişkilerin getirdiği üstünlük durumunun kötüye kullanılması veya bu ilişkiler çerçevesinde haklı beklentileri olan mağdura sarih veya zımmi olarak bir zarar vereceğini bildirme suretiyle gerçekleştiren failin cezası ağırlaştırılır” hükmüne yer vermiştir. Maddenin 3 üncü fıkrası yeni bir ağırlatıcı sebep getirmiştir. Buna göre; “mağdur yaşı, hastalığı veya durumu itibarıyla özellikle kırılğan ise ceza ağırlaştırılır”.

İsviçre Ceza Kanununun⁸ “Cinsel Bütünlüğe Karşı Suçlar” başlıklı 193. maddesinde, “Her kim diğerinin içinde bulunduğu zor durumu veya iş ilişkisini veya başka bir bağıllık ilişkisini istismar ederek onun cinsel bir hareket yapmasına veya böyle bir harekete katlanmasına sebep olursa hürriyeti bağlayıcı ceza ile cezalandırılır” denilmektedir. Aynı kanunun 198/2. maddesine göre, “Her kim diğerine fiilen veya kaba bir biçimde sözlü olarak cinsel tacizde bulunursa şikayet üzerine hürriyeti bağlayıcı ceza veya para cezası ile cezalandırılır”. Görüldüğü gibi İsviçre CK.’da cinsel tacizin fiili sarkıntılık ve söz atma şeklinde gerçekleştirilmesi hali ayrı bir maddede (m.198/2) yaptırım altına alınmıştır.

Alman Ceza Kanununda cinsel taciz ile ilgili bağımsız bir hükme rastlanmamaktadır. Ancak öğretilerde örneğin teşhircilik, çocukların cinsel istismarı, terbiye, nezaret veya muhafazası altında bırakılan kişiyi cinsel açıdan kötüye kullanma, görevin kötüye kullanılması suretiyle cinsel istismar (&174vd.) ve alenen hayasızca hareketlerin cinsel taciz olduğu ileri sürülmüştür. Belli bir kişiye yönelik cinsel tacizin hakaret, tehdit kapsamında istisnaen cezalandırıldığı

---

⁶ Madde için bkz. **Leclerc, Henri**, Le nouveau Code Pénal, Paris 1994.

⁷ Madde için bkz. Das spanische Strafgesetzbuch. Código Penal vom 23. November 1995 nach dem stand vom 31. December 2001 (Çev.: Markus Hoffmann-Manuel Cancio Mélia), Sammlung ausserdeutscher Strafgesetzbücher in deutscher Übersetzung, CXI, Freiburg im Breisgau 2002.

⁸ Madde metinleri için bkz. **Donatsch, Andreas**, StGB Strafgesetzbuch, Zurich 2004; **Jenny, Guido**, Kommentar zum schweizerischen Strafrecht, 4. Band: Delikte gegen die sexuelle Integrität und gegen die Familie, Bern 1997.

belirtilmiştir⁹. Nitekim Kanununun 240/4-1 paragrafında hukuka aykırı cebir, şiddet, tehditle bir kişiyi cinsel hareketlere icbar edenin 6 aydan 5 yıla kadar cezalandırılacağı öngörülmüştür.

3- TÜRK HUKUKUNDAKİ DURUM

Bu suça Türk Hukukunda ilk defa 1997 Türk Ceza Kanunu Öntasarısının “Söz atma, sarkıntılık, cinsel taciz” başlıklı 317 nci maddesinde yer verilmiştir. Maddede; “Kadınlara veya erkeklere söz atanlara üç aydan altı aya kadar hapis veya altı milyon liradan onmilyon liraya kadar ağır para cezası verilir.

Kadınlara ve erkeklere sarkıntılık edenlere altı aydan iki yıla kadar hapis cezası verilir.

Bu fiiller, mağdurun hüküm ve nüfuzu altında bulunduğu kimsenin cinsel tacizi şekli alırsa faile verilecek ceza bir yıldan az olamaz.

Bu maddede yer alan suçların kovuşturulması şikayete bağlıdır” denilmektedir. Görüldüğü gibi cinsel taciz suçu (m.317/3), söz atma ve sarkıntılık fiillerinin ağırlatıcı şekli olarak öngörülmüş ve kovuşturulması şikayete tabi tutulmuştur. Bu husus maddenin gerekçesinde; “...Amerikan hukukunda öteden beri mevcut olan ve 1994 Fransız Ceza Kanununda da yer verilen cinsel taciz suçunu, sarkıntılık suçu daha geniş olarak kapsamaktadır. Ancak maddenin üçüncü fıkrasında söz konusu fiillerin mağdurun hüküm ve nüfuzu altında bulunduğu kimsenin cinsel tacizi şekli alması ağırlatıcı sebep sayılmıştır” denilmek suretiyle vurgulanmıştır¹⁰.

Bu suç, 2000 TCK Tasarısının 319 uncu maddesinde, 1997 TCK Öntasarısındaki paralel bir şekilde düzenlenmiştir. Madde gerekçesinde ise Öntasarıdan farklı olarak, cinsel taciz, cinsel yönden ahlak temizliğine aykırı olarak mağdurun rahatsız edilmesi şeklinde tanımlanmıştır¹¹. 2000 TCK Tasarısı Adalet Bakanlığı tarafından yayımlandıktan sonra TBMM üyeliği seçim döneminde Adalet Bakanlığı görevine getirilen Prof. Dr. Aysel Çelikel, Kanunlar Dairesi Başkanı Ali Em ile birlikte Prof. Dr. Köksal Bayraktar’ın başkanlığında TCK Kadın Çalışma Grubu ve kadın örgütlerinin temsilcilerinden oluşan bir komisyon kurdurdu. Komisyon cinsel suçlarla ilgili olarak 2000 Tasarısındaki

---

⁹ Madde metni için bkz. Systematischer Kommentar zum Strafgesetzbuch. C.: II. Besonderer Teil (§§ 80-358) von Hans Joachim Rudolphi - Eckhard Horn - Erich Samson-Hans Ludwig Günther, 5 und 6. Aufl., Neuwied- Berlin 1995.

¹⁰ Madde metni ve gerekçesi için bkz. Türk Ceza Kanunu Öntasarısı 1997, T.C. Adalet Bakanlığı, Yayın İşleri Dairesi Başkanlığı Özel Seri:3, s.97, 289.

¹¹ Madde gerekçesi için bkz. Türk Ceza Kanunu Tasarısı ve Türk Ceza Kanununun Yürürlüğe Konulmasına ve Mevzuata Uyumuna Dair Kanun Tasarısı, Ankara 2000, s. 323,324.

hükümlerde değişiklik yaptı¹². Ancak Cinsel taciz suçu 2000 TCK Tasarısında yer alan hükmün tekrarı niteliğinde olup, madde gerekçesinde de herhangi bir değişikliğe gidilmemiştir. Böylece Adalet Bakanlığına sunulan iki tasarı mevcuttu: 2000 Tasarısı ve Cinsel Suçlar konusunda “Kadın Çalışma Grubu” ve kadın örgütlerinin yönlendirmeleri sonucu meydana gelen değişiklikleri içeren tasarı. Milletvekilliği genel seçimlerine müteakip kurulan yeni hükümetin Adalet Bakanlığı tarafından tercih edilen 2000 Tasarısı (Hükümet Tasarısı) cüzi değişikliklerle 12.05.2003 tarihinde Başbakan Recep Tayyip Erdoğan imzasıyla TBMM Başkanlığı’na sevk edildi.

2003 Tasarısı (Hükümet Tasarısı) yukarıda ifade edildiği gibi bazı değişiklikler dışında 2000 TCK Tasarısının aynısıdır¹³. 2003 Hükümet Tasarısında cinsel taciz suçu 1997 Öntasarısı ve 2000 Tasarısı ile aynı doğrultuda düzenlenmiştir.

2003 TCK Tasarısı 13.05.2003 tarihinde TBMM Başkanlığı tarafından Adalet Komisyonuna gönderilmiş, TBMM Adalet Komisyonu tarafından da 28.07.2003 tarihinde “geneli üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasından sonra maddelerin ayrıntılı bir biçimde incelenerek gerekli değişiklik ve düzenlemelerin yapılması için” Alt Komisyona havale edilmiştir. Dar katılımlı TBMM Adalet Alt Komisyonunda 21.10.2003 tarihinden 12.05.2004 tarihine kadar Hükümet Tasarısı üzerinde çalışılmış ve Tasarı metni üzerinde kapsamlı değişikliklere gidilmiştir. Bu metin “Adalet Alt Komisyonunda Kabul Edilen Metin Türk Ceza Kanunu Tasarısı” adıyla kitap halinde bastırılmıştır. Tasarıda yapılan değişikliklerden biri de cinsel taciz suçunun düzenlendiği 108 inci maddede yer almaktadır. 108 inci maddeye göre; “(1) Bir kimseyi cinsel amaçlı olarak taciz eden kişi hakkında, mağdurun şikayeti üzerine, üç aydan iki yıla kadar hapis cezasına veya adli para cezasına hükmolunur.

(2) Bu fililer, hiyerarşi veya hizmet ilişkisinden kaynaklanan nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle ya da aynı işyerinde çalışmanın sağladığı kolaylıktan yararlanılarak işlendiği takdirde, yukarıdaki fıkraya göre verilecek ceza yar

---

¹² Bakanlık döneminde TCK. Tasarısında değişiklikler yaptıran Çelikel bu hususu şöyle ifade etmektedir; “Taslak bana gelince ben yeniden düzenledim ilgili maddeler açısından ... aşağı yukarı bugün kadın çalışma grubunun ve kadın örgütlerinin ileri sürmüş olduğu bütün gerekçeler yer almıştı. Bir tek tereddüt tecavüz edenle tecavüze uğrayanın evlenmesi ile ilgili maddede idi. Ama tecavüz olduysa o zaman o kızı tecavüzcüyle evlendirmenin doğru olmayacağı şeklinde bir düzenleme gerekiyordu. O zaman net olarak bu ayrımı yapamamıştık...” b kz. **Çelikel, Aysel**, Toplumun Özgürleşmesi ya da Törelere, in: Güncel Hukuk Aylık Hukuk Dergisi, S:2, Şubat 2004, s.22 (röportaj).

¹³ Bu değişiklikler için bkz. **Artuk, Mehmet Emin- Çınar, Ali Rıza**, Yeni Bir Ceza Kanunu Arayışları ve Adalet Alt Komisyonu Tasarısı Üzerine Düşünceler, in: Türk Ceza Kanunu Reformu, İkinci Kitap, Makaleler, Görüşler, Raporlar, Editör: Teoman Ergül, Türkiye Barolar Birliği, Ankara 2004, s. 37-84, 65-66.

oranında artırılır. Bu fiil nedeniyle mağdur işi terk etmek mecburiyetinde kalmış ise, verilecek ceza bir yıldan az olamaz”. Madde gerekçesinde ise; “cinsel taciz, kişinin vücut dokunulmazlığının ihlali niteliği taşımayan cinsel davranışlarla gerçekleştirilebilir. Cinsel taciz, cinsel yönden, ahlak temizliğine aykırı olarak mağdurun rahatsız edilmesinden ibarettir.

Maddenin ikinci fıkrasında cinsel taciz suçunun nitelikli halleri belirlenmiştir. Buna göre, hiyerarşi veya hizmet ilişkisinden kaynaklanan nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle ya da aynı işyerinde çalışmanın sağladığı kolaylıktan yararlanılarak kişiye karşı cinsel tacizde bulunulması, suçun temel şekline göre daha ağır ceza ile cezalandırılmayı gerektirmektedir. Cinsel taciz suçunun soruşturulması ve kovuşturulması, mağdurun şikayetine bağlı tut(ul)muştur” denilmektedir.

Adalet Alt Komisyonunda kabul edilen bu metin ve gerekçesi, Adalet Komisyonunda 105 inci madde olarak kabul edilmiştir¹⁴. Söz konusu metin 5237 TCK.’nun 105 inci maddesinde yer alan cinsel taciz suçunun ilk şeklinin karşılığını oluşturmaktadır¹⁵. Maddenin ikinci fıkrasında 29.06.2005 tarih ve 5377 sayılı kanunla yapılan değişiklikten sonra, madde bugünkü halini almıştır.

3- FAİL VE MAĞDUR

105’inci madde, failin sadece erkek olacağına ilişkin bir anlam taşımadığından, cinsel taciz suçu erkek veya kadın tarafından işlenebilir¹⁶.

Suçun mağduru herkes olabilir. Kanunda “bir kimseyi cinsel amaçlı olarak taciz eden” denildiğinden, mağdur açısından herhangi bir sınırlama getirilmemiştir. Mağdur faille farklı cinsten olabileceği gibi, aynı cinsten de olabilir¹⁷. Bu suçun mağdurunun çocuk olması da mümkündür¹⁸. Fail ve mağdurun evli veya bekar olması arasında da herhangi bir fark bulunmamaktadır.

---

¹⁴ Adalet Komisyonu metni için bkz. **Yılmaz, Zekeriya**, Gerekçe ve Tutanaklarla Yeni Türk Ceza Kanunu, Ankara 2004, s.555.

¹⁵ **Artuk, Mehmet Emin-Gökçen, Ahmet-Yenidünya, A.Caner**, Gerekçeli Ceza Kanunları, 4. Bası, Ankara 2004.

¹⁶ Bkz. **Artuk-Gökçen-Yenidünya**, s. 67; **Yenidünya**, s.3311.

¹⁷ Bkz. **Artuk-Gökçen-Yenidünya**, s. 67; **Yenidünya**, s.3311.

¹⁸ Aynı doğrultuda **Malkoç**, I, s.442; Doktrinde, TCK.nun 103 üncü maddesinde “çocuklara yönelik her türlü cinsel davranış”tan bahsedildiği için, cinsel taciz fiillerinin çocuklara karşı işlenmesi durumunda cinsel taciz (m.105) suçunun değil, cinsel istismar (m.103) suçunun oluşacağı ileri sürülmektedir. **Tezcan, Durmuş-Erdem, Mustafa Ruhan- Önok, R. Murat**, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununa Göre Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 3. Baskı, Ankara 2006, s.241.

4- KORUNAN HUKUKİ YARAR

Bu suç TCK.'nın Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar başlıklı bölümünde yer aldığı için, kişilerin cinsel dokunulmazlığı ve bütünlüğü korunmaya çalışılmıştır. Ayrıca kanun koyucu bu suçları kişilere karşı suçlar kısmında düzenlemek suretiyle kişilerin korunması gerektiğini vurgulamıştır¹⁹.

5- MADDİ UNSUR

Suçun maddi unsuru, bir kimseyi cinsel amaçlı olarak taciz etmektir. Tacizin lügat anlamı, bir kimsenin canını sıkma, rahatını kaçıрма, ona sıkıntı verme, onu tedirgin etmedir²⁰. Faili bu nevi tacize iten, onun harekete geçmesine yol açan neden cinsel saik olabileceği gibi olmayabilir de (örneğin hakaret kastı)²¹. Cinsel amaçlı olmayan tacizin 105 inci madde kapsamında değerlendirilmesi mümkün değildir. Bu bakımdan hakaret kastı ile bir kimsenin duygularına yöneltilen taciz fiilleri cinsel taciz olarak değil, hakaret suçu bağlamında nitelendirilmelidir. Kanunumuzda hangi tür davranışların cinsel taciz sayılacağı konusunda bir açıklık bulunmamaktadır.

Cinsel tacize ilişkin olarak çeşitli tanımlar yapılmıştır: Bir tanıma göre “cinsel taciz, bir bireyin diğer bir bireyi rızası olmadan elle, sözle, gözleri ve bedeni ile cinselliğini hedefleyerek rahatsız etmesidir”²². Diğer bir tanım mağdurun sadece kadın olabileceğini kabul ederek cinsel tacizi, “kadınların kendi rızaları dışında, kendilerine rağmen, bedenlerine ve cinselliklerine yönelik her türlü davranış”²³ olarak açıklamaktadır.

Kanaatimizce cinsel taciz “birey veya bireylerin cinselliklerine yönelen sözlü veya yazılı vücuda temas içermeyen rahatsız edici nitelikte cinsel amaçlı her türlü hareketlerdir”.

105 inci maddenin gerekçesinde cinsel taciz; “mağdurun vücut dokunulmazlığının ihlali niteliği taşımayan cinsel davranışlar” şeklinde tanımlanmış ve cinsel taciz halinde mağdurun cinsel yönden, ahlak temizliğine aykırı olarak rahatsız edildiği belirtilmiştir.

Cinsel taciz teşkil eden davranışlar sözle (örneğin, cinsel içerikli söz atma), yazıyla (mektupla cinsel ilişki teklifinde bulunma) veya el kol hareketleriyle (cinsel

---

¹⁹ Bu konuda bkz. 102. maddenin gerekçesi.

²⁰ Bkz. Büyük Larousse, C.18, İstanbul 1986, s.11134.

²¹ Bkz. **Artuk-Gökçen-Yenidünya**, s. 67; **Yenidünya**, s.3311.

²² Cinsel Taciz Paneli in: Kadın, Ocak 1992, konuşmacı: Uğur İlhan, s.76.

²³ Cinsel Taciz Paneli in: Kadın, Ocak 1992, konuşmacı: Gülnur Savran, s.77; Doktrinde cinsel taciz, “çocuklara, kadınlara veya erkeklerle aile içi veya dışı, tanıdık veya yabancı bir kimse tarafından yöneltilen cinsel şiddet içeren her türlü istismar” şeklinde de tanımlanmaktadır. **Yıldırım, Feride**, Kadın, Ocak 1992, s.76, zikreden: **Okur, Ali Rıza**, İşyerinde Cinsel Taciz, Argumentum, Yıl: 4, Sayı:42, İstanbul 1994, s.1.

organını gösterme) gerçekleştirilebilir²⁴. Önemli olan mağdur hedef alınarak bunların yapılmış olmasıdır. Ayrıca fiille mağdura eza, cefa verilmesi gerekmez. Örneğin failin şehvet duygusuyla mağdura şarkı, türkü vs. söylemesi cinsel tacizdir. Bu sözlerin özel bir anlam taşıması ya da anlamlı olup olmaması önemli değildir²⁵.

Bu suç telefonla, mektupla, araya üçüncü bir kişi sokularak da işlenebilir²⁶. Dikkat edilmesi gereken husus, suçun söz atmak şeklinde gerçekleşmesi durumunda mağdurun edep ve iffetine yönelmiş olan sözlerin, onun bilgisine ulaşacak mahiyette olmasıdır²⁷.

Söz konusu davranışların cinsel saldırı boyutuna ulaşmamış olması gereklidir. Cinsel taciz niteliğindeki fiillerin mağdurun vücuduna temas etmek suretiyle (765 sayılı TCK anlamında fiili sarkıntılık veya ırza tasaddi) gerçekleştirilmesi durumunda ise fail 105 inci maddeye göre değil, cinsel saldırı suçunun düzenlendiği 102 inci madde veya mağdurun yaşına göre 103 üncü maddedeki cinsel istismar suçuna göre cezalandırılacaktır.

765 sayılı TCK.nun yürürlükte olduğu dönemde Yargıtay 421 inci maddeyle ilgili verdiği kararlarda çeşitli fiilleri söz atma olarak değerlendirmiştir²⁸: “Kocandan boşan, benim metresim ol”²⁹; “Allah be, şu

---

²⁴ **Tezcan-Erdem-Önok**, s.247.

²⁵ Bkz. **Yenidünya**, s.3312.

²⁶ **Malkoç, İsmail-Güler, Mahmut**, (Uygulamada) Türk Ceza Kanunu. Özel Hükümler-3, Ankara 1996, s.3281.

²⁷ Bkz. **Artuk-Gökçen-Yenidünya**, s. 68; **Yenidünya**, s.3312.

²⁸ Yargıtay’ın aşağıda sarkıntılık olarak kabul ettiği fiiller de kanımızca 5237 sayılı yeni TCK.’na göre cinsel taciz olarak değerlendirilmelidir: “sanığın, ... arabası ile mağdureyi ısrarla ve sürekli bir biçimde takip ederek, arkadaşlık teklifinde bulunması, sırnaşıkça bir hal aldığından ....” Yarg. 5. CD. 31.5.1983, 1733/2025 (**Gözübüyük, Abdullah Pulat**, Alman, Fransız, İsviçre ve İtalyan Ceza Kanunlarıyla Mukayeseli Türk Ceza Kanunu Gözübüyük Şerhi, C.:III, Beşinci Bası, İstanbul tarihsiz, s. 875); “Araya uzunca bir zaman girmeden sırnaşıkça devam eden söz atma”, Yarg. 5. CD. 6.9.1983, 2813/2750 (**Çağlayan, M. Muhtar**, Türk Ceza Kanunu, 3. Baskı, C.:III, Ankara, tarihsiz, s.538); “sanığın müşterinin peşinden tüpgaz bayiiine giderek, ona kaş göz işareti yapmak, para göstermek şeklindeki davranışlarıyla birlikte (seni herkes gezdiriyor, taksicilerle, arabacılarla yapıyorsun, bir de ben yapsam) şeklinde sözler sarf etmesi....” Yarg. 5. CD. 1.2.1984, 275/260 (**Çağlayan, III**, s.536); “Sanığın ısrarlı biçimde mağdureyi izleyip evinin çevresinde dolaşması, her gördüğünde el işareti yapıp, ıslık çalmasının sırnaşıkça bir hal alması” Yarg.5. CD. 31.1.1984, 3948/222 (**Çağlayan, III**, s.537); “Evlü kadını telefonla değişik günlerde arayarak kendisiyle buluşup tanışmak ve konuşmak istediğini bildirip, canım diye hitap etme şeklinde sürekli rahatsızlık verme..” Yarg. 5. CD. 6.4.1982, 1131/1177 (**Çağlayan, III**, s.543); “Birisinin kimliğini saklayarak arzularını mektupla bildirmesi söz atma suçu olursa da, kendisine mektup yazılanın, edep ve iffetine dokunacak şekilde mektupların boyuna gönderilmesi, sarkıntılık suçunu bütün unsurları ile meydana getirir”

dudaklara bak”³⁰; “Gel evime gir, içeride iki kişi daha var, seni doyurabiliriz”³¹; “Bana bir kere ver, seni hamamda yıkarım”³²; “Sanığın müştekiye pantolonunun üzerinden tenasül âletini tutarak “kocanınkinden daha büyüktür, istersen geleyim, vereyim”³³; “Sanığın, kırdan yalnız gördüğü mağdureye cinsi münasebette bulunmak teklifini yapması”³⁴; “Sanığın, pehlivan gibi karısın bir kere merakım var, s.k.edeyim demesi..”³⁵; “... Ne kadar güzelsin, seni seviyorum... demekten ibaret eylem”³⁶; “Sanığın deniz içerisinde mağdureye hitaben “bak Almanlar denizde ne güzel seks yapıyor, gel biraz açılalım, sen de onların yaptığını göster” demekten ibaret eylemi...”³⁷; Karşılaştığı mağdureye elindeki çiçeği vermek isteyen ve “bizim eve git” diyen sanığın davranışı...”³⁸; “...“kızıştıysan gel senin kızışmanı alayım” demekten ibaret eylem...”³⁹; “Sanığın mağdur Kemal’e “500 lira vereyim seninle cinsel ilişkide bulunalım” önerisi...”⁴⁰; “Sanığın müştekiye “bugün çok güzelsin, benimle bu gece kalır mısın” demesi...”⁴¹; “Sanığın mağdure Satı’ya “ablan öldü, seni alacağım keklüğüm” biçiminde sarf ettiği sözler...”⁴². Bundan böyle bu fiiller 5237 sayılı TCK.nun 105 inci maddesi kapsamında cinsel taciz olarak nitelendirilecektir.

6- MANEVİ UNSUR

Suç kasten işlenebilir. Ayrıca cinsel taciz fiilini gerçekleştiren failin, cinsel arzuları tatmin gayesi ile hareket etmiş olması aranır. Buna göre bu suç ancak özel

---

Yarg. CGK. 16.9.1963, 547/47 (**Çağlayan**, III, 1970, s.88); “Sanığın müdahale birden fazla aşk mektubu göndermesi sırnaşıkça davranışlar olup, sarkıntılık suçunu oluşturur” Yarg. 5. CD. 17.11.1983, 3981/3896 (**Çağlayan**, III, s.537); “Evli bir kadına gayri meşru münasebet tesisi için aşk mektubu yazan, bu fiil ve hareketi tevali eden maznunun .... 421’inci madde ile cezalandırılması icap eder” Yarg. 2. CD. 11.6.1954, 8790/8487 (Özütürk, Nejat, Türk Ceza Kanunu Şerhi ve Tatbikatı, C.: II, Ankara 1966, s. 645).

²⁹ Yarg.5. CD. 28.4.1983, 1462/1518 (**Gözübüyük**, III, s.876).

³⁰ Yarg.5. CD. 21.10.1981, 3162/3072, **Gözübüyük**, III, 882).

³¹ Yarg.5. CD. 5.6.1979, 1581/1585 (**Çağlayan**, III, 3. Baskı, s.548-549).

³² Yarg.5. CD. 8.10.1982, 3594/3383 (**Çağlayan**, III, 3. Baskı, s.541).

³³ Yarg.4.CD. 10.4.1961, 1467/1780 (**Özütürk**, II, s.642).

³⁴ Yarg. CGK. 25.4.1949, 2/65-63 (**Özütürk**, II, s.646).

³⁵ Yarg. 5. CD. 11.9.1981, 2522/2617 (**Çağlayan**, III, 3. Baskı, s.546).

³⁶ Yarg. 5. CD. 11.2.1993, 10/545 (**Erdurak, Yılmaz Güngör**, Notlu-İçtihatlı Türk Ceza Kanunu, 3. Baskı, Ankara 1994, s.697).

³⁷ Yarg. 5. CD. 23.2.1994, 228/630 (**Bakıcı, Sedat**, Açıklamalı- İçtihatlı Genel Adap ve Aile Düzenine Karşı Cürümler, Ankara 1994, s.242).

³⁸ Yarg.5. CD.27.9.1990, 2707/3995 (**Bakıcı**, Genel Adap, s.253).

³⁹ Yarg. 5. CD. 31.1.1990, 5839/535 (**Bakıcı**, Genel Adap, s.254).

⁴⁰ Yarg. 5. CD. 30.12.1987, 5749/8122 (**Bakıcı**, Genel Adap, s.257).

⁴¹ Yarg. 5. CD. 21.12.1987, 2459/7570 (**Bakıcı**, Genel Adap, s.258).

⁴² Yarg. 5. CD. 4.10.1985, 2618/3676 (**Bakıcı**, Genel Adap, s.260).

kast ile işlenebilir. Failin “cinsel amaçlı” olarak hareket etmesi gerekir. Hâkim yapılan davranışların şehvet duygusu ile yapılmış olup olmadığını, hâdisenin niteliğine göre takdir eder⁴³. Fail başka bir amaçla hareket etmiş ise, duruma göre, hakaret, sövme ya da tehdit gibi suçlar oluşabilir⁴⁴.

7- SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ

A- TEŞEBBÜS

Sırf hareket suçu olan cinsel taciz fiili, icra hareketleri bittiğinde tamamlanır. Hareketten ayrı bir neticenin varlığı aranmaz. İcra hareketleri kısımlara bölünebildiği oranda bu suça teşebbüs olanaklıdır⁴⁵. Örneğin, cinsel taciz niteliğindeki cümleleri kapsayan mektubun muhataba ulaşmadan ele geçirilmesi gibi.

B- İŞTİRAK

Bu suç bakımından iştirakin her şekli örneğin azmettirme ve yardım etme mümkündür. Buna göre cinsel içerikli bir mektubu mağdura ulaştıran kimse yardım eden olarak sorumlu tutulmalıdır.

C- İÇTİMA

Cinsel taciz suçunda içtima bakımından değişik ihtimaller ortaya çıkabilir. Uygulamada en fazla karşılaşılan husus, filin değişik zamanlarda tekrarlanmasıdır⁴⁶. 765 sayılı eski TCK. döneminde bu gibi durumlarda sırnaşıkça hal alan söz atma fiillerinin sarkıntılık suçunu oluşturacağı kabul edilmekteydi⁴⁷. 5237 sayılı TCK.nda ise, cinsel tacizin sırnaşıkça bir hal alması hususu ayrıca yaptırıma bağlanmış değildir. Bu nedenle söz konusu ihtimalde failin bir suç

---

⁴³ Bkz. **Artuk-Gökçen-Yenidünya**, s. 68; **Yenidünya**, s.3312.

⁴⁴ “Aradaki husumet nedeniyle sanığın müştekiye hitaben “kocan hapse düştü, sen bana kaldın orospu karı” şeklinde sözleri söylemekten ibaret eyleminin hakaret suçunu oluşturacağı...” Yarg. 5. CD. 3.10.1991, 3928/4692 (**Malkoç-Güler**, III, s.3283).

⁴⁵ **Artuk-Gökçen-Yenidünya**, s. 69; **Yenidünya**, s. 3313. Karşı görüş için bkz. **Malkoç**, I, s.443.

⁴⁶ Bkz. **Yenidünya**, s.3313.

⁴⁷“Telefonla söz atma eylemlerinin teselsül ederek sırnaşık bir hal alması sonucu sarkıntılık suçunun oluştuğu ve bu özelliği itibarıyla bünyesinde teselsülü de kapsadığı gözetilmeden sanığın cezasının TCK.’nın 80. maddesi uyarınca artırılması...”Yarg. 5. CD. 12.10.1998, 3038/3640 (**Taşdemir, Kubilay-Özkepir, Ramazan**, Son Değişikliklerle İçtihatlı Türk Ceza Kanunu, Ankara 1999, s.956); “Sanığın mağdureye birden fazla aşk mektubu yazdığı, mağdurenin cevapsız bırakmasına rağmen mektup yazmaya devam ettiği, bu hadise bütünü ile mağdureyi rahatsız eden sırnaşıkça hareketler olup sarkıntılık fiilini meydana getirdiği halde, söz atmaktan ceza tayini...” Yarg. 5. CD. 10.11.1994, 2848/3257 (**Taşdemir-Özkepir**, s.958).

işleme kararıyla değişik zamanlarda aynı kişiye karşı cinsel taciz fiilini işlemesi halinde zincirleme (müteselsil) suç hükümlerinin (TCK. m.43) tatbiki gerekir⁴⁸.

Tek bir fiille farklı kişilere cinsel tacizde bulunulması durumunda (örneğin, yolda yürüyen birkaç bayana birden sözle tacizde bulunulması) yine zincirleme suça ilişkin 43 üncü maddenin 2 nci fıkrası uygulanır. Buna karşılık cinsel taciz fiilinin farklı kişilere karşı birden fazla işlenmesi durumunda (örneğin cinsel içerikli mektupların farklı kişilere gönderilmesi) fail zincirleme suç değil, gerçek içtima hükümlerine göre cezalandırılacaktır.

5237 sayılı TCK.'nun 94 üncü maddesinin 3 üncü fıkrasında; “Fiilin cinsel yönden taciz şeklinde gerçekleşmesi halinde, on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur” denilmektedir. Böylece işkence suçunun cinsel yönden taciz şeklinde gerçekleşmesi nitelikli hal olarak öngörülmüştür. Örneğin, kişiye işkence yapıldığı sırada failin mağdura cinsel organını göstermesi, cinsel ilişki teklifinde bulunması gibi⁴⁹. Bu bakımdan fail ayrıca cinsel tacizden sorumlu tutulmayacaktır (mürekkep, bileşik suç TCK. m.42). Ancak işkence cinsel davranışlarla mağdurun cinsel dokunulmazlığının ihlali ya da vücuda organ ya da sair cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmişse, fail ayrıca cinsel saldırı suçundan da cezalandırılır.

8- CİNSEL TACİZ SUÇUNA İLİŞKİN NİTELİKLİ HALLER (TCK. m. 105/2)

A- Suçun, Hiyerarşi, Hizmet veya Eğitim ve Öğretim İlişkisinden ya da Aile İçi İlişkiden Kaynaklanan Nüfuz Kötüye Kullanılmak Suretiyle ya da Aynı İşyerinde Çalışmanın Sağladığı Kolaylıktan Yararlanılarak İşlenmesi

Mağdurla fail arasında 105'nci maddenin 2'nci fıkrasında yer alan şahsi bir takım ilişkilerin varlığı (hiyerarşi, hizmet, eğitim ve öğretim ilişkisi, aile içi ilişki), ortaya çıkan güven ortamı içerisinde mağdurun fiile mukavemetini azaltacak ve eylemin tekrarını kolaylaştıracaktır. Aynı zamanda bu niteliklere sahip kimseler tarafından cinsel taciz suçunun işlenmesi halinde toplumsal infial de artacaktır⁵⁰.

Cinsel taciz, belirtilen ilişkilerden kaynaklanan hüküm ve nüfuzun kötüye kullanılması suretiyle gerçekleştirilmelidir. Bu ilişkilere örnek olarak, aynı iş

---

⁴⁸ Bkz. **Artuk-Gökçen-Yenidünya**, s. 70.

⁴⁹ Buna karşılık doktrinde işkencenin cinsel yönden taciz şeklinde gerçekleşmesi durumunda yapılan cinsel davranışların da süreklilik arz etmesi gerektiği ileri sürülmektedir. Buna göre örneğin kamu görevlisinin işkencede bulunduğu kişiye “bu akşam seninle birlikte olalım” demesi yetmeyecek, bu tür cinsel hareketlerini tekrarlaması gerekecektir. **Sevük, Handan Yokuş**, “5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nda Cinsel Saldırı ve Cinsel Taciz Suçları”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S.:57, Mart-Nisan 2005, s.277.

⁵⁰ Bkz. **Yenidünya**, s.3312.

yerinde çalışma, mağdurun failin emrinde çalışması, eğitici-öğretici ile öğrenci arasındaki münasebet veyahut üstsoyun altsoy üzerindeki nüfuzu gösterilebilir⁵¹.

Cinsel taciz eyleminin aile içi ilişkiden kaynaklanan nüfuzun kötüye kullanılması suretiyle gerçekleştiği durumlarda, fail ile mağdurun aynı aileye mensup kişiler olması şart değildir. Önemli olan husus bu kişilerin aile içinde yaşıyor olmasıdır⁵². Örneğin aynı evde kalan üniversite öğrencilerinin arasında gerçekleşen cinsel taciz fiilleri gibi.

B- Cinsel Taciz Sonucunda Mağdurun İşi Bırakmak, Okuldan veya Ailesinden Ayrılmak Zorunda Kalmış Olması

TCK.nun 105 inci maddesinin 2 nci fıkrası 29.6.2005 tarih ve 5377 sayılı kanunla değiştirilmeden önce, mağdurun cinsel taciz neticesinde sadece işi terk etmek mecburiyetinde kalması suçun nitelikli hal olarak kabul edilmişti. Değişiklikten sonra ise, ayrıca mağdurun işi bırakmak, okuldan veya ailesinden ayrılmak “zorunda” kalması cezanın artırılmasını gerektirmektedir. Belirtmek gerekir ki, yapılan değişiklikle fıkranın 1 inci cümlesi ile uyum sağlanmış olmaktadır⁵³.

Bu nitelikli halin uygulanabilmesi için, cinsel taciz mağdurunun bu duruma dayanamayarak, işini bırakmak, okuldan veya ailesinden ayrılmak zorunda kalmış olması gereklidir. Bu itibarla belirtilen sonuçlarla cinsel taciz fiili arasında nedensellik bağlantısı bulunmalıdır. Söz konusu durumun varlığı halinde faile verilecek ceza bir yıldan az olamaz.

9- KOVUŞTURMA VE YAPTIRIM

Cinsel taciz suçunun temel şeklinin soruşturulması ve kovuşturulması, mağdurun şikâyetine tabidir. Şikâyet süresi, zamanaşımı süresini geçmemek koşuluyla, şikâyete hakkı olan kişinin fiili ve failin kim olduğunu bildiği veya öğrendiği tarihten itibaren altı aydır (5237 sayılı TCK.m.73). Suçtan zarar görenin yaptığı şikâyet, CMK.’nın 158’inci maddesinde öngörülen makamlara yapılmalıdır.

Maddenin ikinci fıkrasında düzenlenen nitelikli hallerin varlığı halinde ise, soruşturma ve kovuşturma şikâyete tabi değildir. Bu husus maddenin gerekçesinde; “cinsel taciz suçunun nitelikli unsurlarının gerçekleştiği durumlarda, soruşturma ve kovuşturmanın yapılması mağdurun şikâyetine bağlı değildir” denilmek suretiyle vurgulanmıştır.

Bu suç açısından TCK.’nın 73 üncü maddesinin son fıkrasında düzenlenmiş olan uzlaşma hükümlerinin de uygulanması mümkündür.

---

⁵¹ Bkz. **Yenidünya**, s.3313.

⁵² **Malkoç**, I, s.447.

⁵³ Bkz. **Artuk-Gökçen-Yenidünya**, s. 69.

Cinsel taciz suçunun müeyyidesi 105'inci maddenin 1 inci fıkrasında, “üç aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası olarak” öngörülmüştür⁵⁴. Görüldüğü gibi hapis veya adli para cezası şeklinde seçimlik yaptırım düzenlenmiştir. Adli para cezasının alt ve üst sınırı belirtilmemiştir. Bu durumda adli para cezasının alt ve üst sınırı 52'nci maddeye göre tespit edilecektir. 52'nci maddede, “Adli para cezası, beş günden az ve kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde yediyüzotuz günden fazla olmamak üzere” denilmektedir. Buna göre, cinsel taciz suçunun basit şeklinin müeyyidesi, “üç aydan iki yıla kadar hapis veya beş günden yediyüzotuz güne kadar adli para cezası”dır.

TCK.nun 105 inci maddesinin 2 nci fıkrasına göre, cinsel taciz suçunun, hiyerarşi, hizmet veya eğitim ve öğretim ilişkisinden ya da aile içi ilişkiden kaynaklanan nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle ya da aynı işyerinde çalışmanın sağladığı kolaylıktan yararlanılarak işlenmesi halinde, 1 inci fıkraya göre verilecek ceza yarı oranında artırılır. Mağdur cinsel taciz sonucu; işi bırakmak, okuldan veya ailesinden ayrılmak zorunda kalmış ise, verilecek ceza bir yıldan az olamaz.

SONUÇ

765 sayılı TCK'da yer almayan bu suç tipi hukukumuzda ilk defa 1997 TCK Öntasarısının 317 nci maddesinde düzenlenmiştir. Ancak söz konusu hükümde cinsel taciz bağımsız bir suç olarak değil, söz atma ve sarkıntılık suçunun nitelikli hali olarak öngörülmüştür.

5237 sayılı TCK.'nun 105 inci maddesinde bulunan “cinsel taciz” suçu, 765 sayılı TCK.nun 421 inci maddesindeki söz atma ve sarkıntılık suçlarının karşılığını oluşturmaktadır. Ancak fiili sarkıntılık olarak nitelendirilen sarkıntılığın vücuda temas suretiyle gerçekleşen şekli, bu madde kapsamında değerlendirilmemektedir. Bu durumda mağdurun yaşı göz önünde bulundurulmalı, mağdur 18 yaşından büyük ise 102 nci maddedeki cinsel saldırı suçu, 18 yaşından küçük (çocuk) ise 103 üncü maddede yer alan cinsel istismar suçu dolayısıyla failin sorumluluğu belirlenmelidir. Fail ve mağdur farklı cinsten olabileceği gibi aynı cinsten de olabilir. Bu kişilerin evli, bekar veya boşanmış olmaları arasında bir fark bulunmamaktadır.

Cinsel taciz suçunu oluşturan hareketlerin neler olduğu kanunkoyucu tarafından açıkça belirtilmemiş ve cinsel taciz suçu tanımlanmamıştır. Her ne kadar madde gerekçesinde cinsel taciz suçunun maddede tanımlandığı belirtilmişse de, böyle bir tanıma metinde rastlanmamaktadır. Böyle bir tanımın yapılmaması kanaatimizce uygun olup, bu hususun Yargıtay içtihatları tarafından tamamlanması gereklidir. Bu nedenle bir kimseye karşı yapılan “cinsel amaçlı” her

---

⁵⁴ 765 sayılı eski TCK.nun 421'inci maddesinde, söz atma suçunun müeyyidesi, “üç aydan bir seneye kadar hapis”, sarkıntılık suçunun müeyyidesi ise, “altı aydan iki seneye kadar hapis” olarak öngörülmüştür.

türlü cinsel davranışı (102 ve 103 üncü maddedeki boyutlara ulaşmamak kaydıyla) bu kapsamda değerlendirilmek mümkündür. Bu davranışlar ani olabileceği gibi devamlılık da arz edebilir. Ancak söz konusu davranışların mutlaka cinsel amaçla yapılması gerekir. Bu nedenle hakaret kastı ile bir kimseye cinsel organını gösteren kimse cinsel taciz suçundan dolayı sorumlu tutulmamalıdır. Bu durumda diğer şartları da bulunmak koşuluyla hakaret suçu oluşacaktır.

İştirak bakımından özellik arz etmeyen suç tipine, icra hareketlerinin kısımlara bölünebildiği durumlarda teşebbüs mümkündür.

Birden fazla kimseye karşı tek bir cinsel taciz içeren sözlerin söylenmesi durumunda zincirleme suç hükümleri uygulama alanı bulur ve fail tek bir cinsel taciz suçunun cezası ile cezalandırılır, ancak verilecek ceza belli oranda artırılır. Buna karşılık birden fazla kimseye farklı zamanlarda cinsel taciz içeren davranışların yapılması durumunda zincirleme suç hükümleri uygulanmaz. Bu durumda fail gerçek içtima kurallarına göre cezalandırılacaktır.

Fail işkence sırasında mağduru cinsel yönden taciz eden eylemlerde bulursa 94 üncü maddenin 3 üncü fıkrası gereğince sadece nitelikli işkence suçundan dolayı sorumlu tutulacaktır. Burada mürekkep (bileşik) suç hükümleri uyarınca fail ayrıca cinsel tacizden dolayı cezalandırılmayacaktır.

Bu suça ilişkin nitelikli hollere maddenin ikinci fıkrasında yer verilmiştir. Fıkroda 29.6.2005 tarih ve 5377 sayılı kanunla yapılan değişiklik sonucunda fıkranın birinci cümlesi ile uyum sağlanmıştır.

Bu suçun düzenleniş şekli suç politikası açısından uygundur. Ancak işyerinde yapılan psikolojik taciz (mobbing) hususunun kanunumuzda yer almaması bir eksikliktir. Bu konuda Fransız Ceza Kanununun 222-33 maddesine benzer nitelikte bir hükme kanunumuzda yer verilmesi kanaatimizce gereklidir.

